

Sygn. akt IV U 1062/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Guniewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r.

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 3 sierpnia 2017

znak : (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1062/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 marca 2018 r.

Decyzją z dnia 03.08.2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.07.2017r., przyznał J. W. emeryturę od 01.07.2017r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 636,58 zł brutto. Wobec nie udowodnienia 22 lat okresów składkowych i nieskładkowych świadczenie nie podlegało podwyższeniu.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. W. wnosila o ponowne przeliczenie emerytury, bowiem posiada 22 lata okresów składkowych i nieskładkowych. Podnosiła także, iż emerytura winna być przyznana od 7 czerwca 2017r., a nie od 1 lipca 2017r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazywał, że wnioskodawczyni przyznano emeryturę na podstawie art. 25 i 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek, tj. od 1 lipca 2017r., zgodnie z art. 129 powołanej ustawy. Podnosił, że w stosunku do odwołującej nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia określona w art. 85 ust. 2 ustawy emerytalnej, bowiem nie udowodniła ona 22 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 11 lat takich okresów. Poinformował, że okresy wskazane w odwołaniu zostały uwzględnione do naliczenia kapitału początkowego w decyzji z dnia 10.05.2017r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodziła się (...)

W dniu 13 lipca 2017 r. złożyła wniosek o emeryturę.

Organ rentowy uznał za udowodnione następujące okresy składkowe:

- od 10.12.1974r. do 16.12.1976r. przypadające na okres zatrudnienia w Spółdzielni (...) w N.,

- od 18.05.1990r. do 11.07.1991r. – okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych,

- od 05.11.1991r. do 03.02.1992r., od 15.02.1992r. do 16.02.1992r. i od 05.03.1992r. do 15.06.1992r. oraz od 22.10.1992r. do 04.03.1993r. i od 16.03.1993r. do 31.03.1993r. – przypadające na okres zatrudnienia w Zakładach (...) w K. Wytwórnia (...) w L.,

- od 17.06.1992r. do 21.10.1992r., od 03.04.1993r. do 02.04.1994r., od 14.04.1994r. do 31.08.1996r. – okresy pobierania zasiłku dla bezrobotnych,

- od 01.11.2009r. do 30.04.2010r. i od 28.04.2014r. do 30.05.2014r. – okresy pobierania stypendium z Powiatowego Urzędu Pracy.

Łączny wymiar okresów składkowych wyniósł 8 lat 2 miesiące i 19 dni.

ZUS uwzględnił następujące okresy nieskładkowe w wymiarze 3 lat 1 miesiąca i 9 dni:

- od 14.11.1979r. do 13.11.1982r.,

- od 04.02.1992r. do 14.02.1992r.,

- od 17.02.1992r. do 04.03.1992r.,

- od 05.03.1993r. do 15.03.1993r.

Organ rentowy nie uwzględnił okresów:

- od 15.09.1979r. do 13.11.1979r.,

- od 14.11.1982r. do 30.04.1990r.,

- od 01.09.1996r. do 30.11.2006r.

Decyzją z dnia 10 maja 2017r. (...) Oddział w N. ustalił J. W. kapitał początkowy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 274,33 zł oraz obliczenia wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kolejnych kalendarzowych, tj. od 01.01.1989r. do 31.12.1998r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 22,47%. Organ rentowy na dzień 01.01.1999r. uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 7 lat 10 miesięcy i 7 dni oraz nieskładkowe w wymiarze 3 lat 1 miesiąca i 9 dni.

Sąd dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, którym to dowodom dał wiarę, albowiem ich autentyczność i treść nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Poza wszelkim sporem pozostaje prawo wnioskodawczyni domagania się ustalenia świadczenia emerytalnego w sposób najbardziej korzystny mający przełożenie na ostateczną wysokość emerytury.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. 2017r. poz. 1383 j.t.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz zasady ustalania wysokości świadczeń, tryb ich przyznawania i wypłaty. Warunkiem powstania uprawnień jest jednak wykazanie się odpowiednim okresem pozostawania w ubezpieczeniu – okresem składkowym bądź nieskładkowym, zaś od liczby lat okresów ubezpieczenia i dochodów z określonego okresu ubezpieczenia zależy wysokość emerytury.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011r. Nr 237, poz. 1412) w § 22 stanowi, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Zgodnie z orzecznictwem w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30.10.2013r., sygn. akt III AUa 269/13, LEX nr 1403675).

Organ rentowy wydając decyzję w dniu 3 sierpnia 2017r. uwzględnił wszystkie udokumentowane okresy. W ocenie Sądu brak było dokumentów pozwalających na zaliczenie do ogólnego stażu pracy innych okresów, a jak już wskazywano, dowody dla wykazania okoliczności mających wpływ na wysokość świadczenia muszą być wykazane w sposób nie budzący żadnych wątpliwości i precyzyjny, a tym samym zasługujący na nadanie im mocy dowodowej. Do wnioskodawczyni zatem należy usunięcie wszelkich wątpliwości w zakresie przedstawionego przez nią materiału dowodowego.

Wobec powyższego wysokość świadczenia została obliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wobec nie udowodnienia 22 lat okresów składkowych i nieskładkowych wymaganych na dzień wydania decyzji, organ rentowy nie miał podstaw do zastosowania art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odnosząc się do żądania J. W. przyznania emerytury od dnia 7 czerwca 2017r. należy uznać je za bezzasadne.

Stosownie do treści art. 24 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r., w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia przez J. W. wniosku o emeryturę, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. Zgodnie zaś z treścią ust. 1a pkt 15 wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie: od dnia 1 kwietnia 1956 r. do dnia 30 czerwca 1956 r. wynosił co najmniej 61 lat i 2 miesiące.

Taki wiek emerytalny został ustalony ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637). Na jej podstawie, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r., w powszechnym systemie emerytalnym rozpoczął się proces stopniowego podwyższania i zrównywania wieku emerytalnego wynoszącego dotychczas 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, aż do osiągnięcia dla obu płci wieku 67 lat. Proces ten objął kobiety urodzone po dniu 31 grudnia 1952 r. oraz mężczyzn urodzonych po dniu 31 grudnia 1947 r.

Powołany wyżej przepis art. 24 ustawy emerytalno – rentowej został następnie zmieniony ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz innych ustaw (Dz. U. 2017 r., poz. 38). Art. 1 tej ustawy nadał mu nowe brzmienie. Wskazano, iż ust. 1 art. 24 otrzymuje treść: ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184., jednocześnie uchylono ust. 1a i 1b tej regulacji. Tym samym powrócono do wieku emerytalnego obowiązującego przed dniem 1 stycznia 2013r. – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Wskazać należy również, że ustawa zmieniająca zawiera w swej treści przepisy przejściowe, regulujące stany faktyczne, jakie nastąpiły w związku z podwyższeniem i zrównaniem wieku emerytalnego. I tak art. 18 dotyczy tej grupy osób, która z uwagi na podwyższenie wieku emerytalnego do dnia wejścia w życie ustawy nie uzyskała prawa do świadczeń. Zgodnie z treścią powołanego przepisu osoby, którym nie ustalono po dniu 31 grudnia 2012 r. prawa do świadczenia na warunkach określonych w przepisach obowiązujących w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, a które osiągnęły po dniu 31 grudnia 2012 r. wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz spełniają pozostałe warunki wymagane do nabycia prawa do danego świadczenia, mogą nabyć prawo do tego świadczenia nie wcześniej niż z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Art. 31 ustawy stanowi zaś, że ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2017 r.

Podkreślenia wymaga też, że nabycie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oznacza spełnienie przez zainteresowanego wszystkich warunków wymaganych do uzyskania danego świadczenia, nie zaś przyznanie tego świadczenia i jego wypłatę, co potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2015 r., sygn. I UK 174/14, oraz wcześniejszej linii orzeczniczej (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., sygn. III UZP 11/89 lex nr 13132, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 1988 r., III UZP 22/88 OSNCP 1989 Nr 12, poz. 194). Pogląd ten zachował aktualność.

W tym miejscu należy podkreślić odrębność nabycia prawa do świadczenia od jego wypłaty i zauważyć, że są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami, mające różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. Jakakolwiek wątpliwość w tym zakresie została usunięta przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 Nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r. III UZP 22/88, OSNCP 1989 Nr 12, poz. 194). Pogląd ten zachował aktualność, a jego przyjęcie oznacza, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Potwierdza to zresztą praktyka, gdyż prawo do świadczenia rzadko pokrywa się z jego wypłatą. Spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

Należy wskazać na utrwalone stanowisko judykatury zgodnie z którym prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z urzędu, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, to samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi postawy do wypłaty świadczenia.

Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia, tak więc niewątpliwie ustawodawca przypisał decydującą rolę woli uprawnionego, który nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia nie musi z niego korzystać. Konsekwencją tego jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty (wyrok Sądu Najwyższego z 10. 02. 2012 r., II UKN 146/11, LEX Nr 1166987).

Tak więc wnioskodawczyni miała wpływ na swoją sytuację prawną i faktyczną i tylko od niej zależało czy i w jakim momencie złoży wniosek o emeryturę przyznawaną po ukończeniu wieku emerytalnego, tj. w jej przypadku co najmniej 61 lat i 2 miesiące. Skoro złożyła wniosek w dniu 13 lipca 2017r., to prawidłowo organ rentowy przyznał świadczenie od 1 lipca 2017r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd w trybie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania z uwagi na jego bezpodstawność.